

Maxima straalt in Brazilië Oranje uit

Prinses schittert op haar eerste staatsbezoek

DOOR INEKE HOLTWIJK, de Volkskrant March 26, 2003

Maxima is voor het eerst mee op een staatsbezoek, in Brazilië en Chili. Wat blijkt? De prinses is een waardevolle toevoeging in een promotietoer die een staatsbezoek is. Waar ministers onhandig zwijgen, is Maxima vlot, charmant en vooral 'lindo, lindo, lindo'.

Maandagmiddag, Brasilia. De scene spreekt boekdelen. Koningin Beatrix zal buiten de erewacht inspecteren, maar moet nog arriveren. Binnen in de moderne witmarmeren hal van het presidentieel paleis komen de Braziliaanse gastheren aanlopen: president Lula en zijn minister van Buitenlandse Zaken, beiden met echtgenotes. Naast hen staatssecretaris Nicolai - plaatsvervanger op deze reis van de bezige Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken De Hoop Scheffer -, de kroonprins en Maxima.

Lula houdt de hand van zijn vrouw vast. Maxima, levendig, spreekt met minister Celso Amorim. De anderen lopen in stilte mee. Op aanwijzing van de ceremoniemeester wacht het gezelschap naast de entree waardoor de koningin later het paleis zal binnenschrijven. Maxima richt zich tot Lula. Het gesprek tussen de president en de prinses is geanimeerd. Drie wereldse mannen als de minister, de staatssecretaris en de kroonprins staan erbij. Ze zwijgen onhandig. Maxima is voor het eerst mee op een staatsbezoek. En wat blijkt? De rol van ambassadrice voor het koninkrijk der Nederlanden past de echtgenote van Willem-Alexander als een handschoen. De prinses is een waardevolle toevoeging in een promotietoer die een staatsbezoek in de basis is. Ze is zelfverzekerd, communicatief en in alle omstandigheden redelijk 'naturel'. Want wat zeg je tegen een Nederlandse emigrant die terugdeinst als je bij hem en zijn gezelschap voegt voor een praatje tijdens een receptie? Maxima: 'U hoeft niet bang voor mij te wezen, hoor.' Op het staatsbanket in Brazilië zit Maxima tussen president Lula en minister Amorim en praat zij zo intens met de Braziliaanse leider alsof ze al jaren bij elkaar over de vloer komen. In het tehuis voor aidskinderen in Santiago, Chili, waar ze met de koningin is, stelt niet haar schoonmoeder, maar Maxima de eerste vraag. En bij de persconferentie van de koningin in Chili zorgt zij voor het eerste bevrijdende lachsalvo. Dat is als een journalist haar vraagt naar haar inbreng. Alles, inclusief het Spaans, lijkt haar immers zo makkelijk af te gaan. Maxima: 'Ja, het Spaans gaat meer dan gemakkelijk.' Natuurlijk heeft Maxima op dit dubbele staatsbezoek dankzij de taal en de lichaamscodes een voorsprong op de rest van het gezelschap. Maar ook haar Hollywood-achtige glamour spreekt aan in Zuid-Amerika waar vorm minstens zo belangrijk is als inhoud. In Santiago fluiten mannen in het publiek als haar rijzige gestalte met een enorme knalrode hoed uit de eerste volgauto komt. 'Lindo, lindo, lindo!' (mooi, mooi, mooi) roepen plaatselijke journalisten die via een gesloten tv-circuit het staatsbanket in Brasilia volgen als Maxima in beeld komt. Voor het diner heeft de Argentijnse zich een Evita-kapsel aangemeten. De seksloze soepjurk van de verlovingshoort definitief tot een ander tijdvak. Maxima, als echtgenote van, heeft af en toe een blote schouder en loopt in een goudkleurige, nauwsluitende broek en idem bloesje met discrete doorkijkjes en heeft goudpoeder op haar wangen. Het staatsbezoek dat nog tot vrijdag duurt, is de eerste keer sinds haar huwelijk dat Maxima veelvuldig aan de publiciteit wordt blootgesteld. Wat er dan verder aan haar opvalt? Dat haar Nederlands 'stationair' is: ze maakt nog steeds dezelfde fouten. En dat haar antwoorden net zo vlak worden als die van de andere hoogheden. Bij een officieel bezoek aan Ghana flapte de prinses eruit dat ze het 'bizar' vond lid te zijn van het koninklijk huis. Nu had zij 'veel geleerd' en 'veel goede gesprekken gevoerd en interessante mensen ontmoet'. Voor koningin Beatrix is het de eerste officiële reis sinds het

overlijden van prins Claus. Geregeld wordt, ook door gastheren, in toespraken aan haar man gerefereerd en in de persconferentie noemde Beatrix zijn afwezigheid 'moeilijk'. De ceremoniemeesters hebben zo goed als het gaat de leegte gepoogd op te vullen. In de auto met motorescorte heeft de koningin de goedlachse grootmeesteres Van Loon-Labouchere naast zich zitten. En tijdens het staatsbanket in Brazilië was senaatsvoorzitter Jose Sarney, een dichtende ex-president, aan de hoofdtafel toegevoegd. Maar op de ceremoniele momenten, als ze door Willem-Alexander en zijn echtgenote wordt geflankeerd, ziet de koningin er opeens ouder en kleiner uit. De aanwezigheid van de kinderen lijkt haar evenwel goed te doen. Beatrix is in een beter humeur dan bij sommige andere reizen, menen ervaren royalty-verslaggevers. In haar toespraak bij het staatsbanket in Brazilië loofde de koningin expliciet haar zoon: '... aan hem heb ik een ervaren en enthousiaste begeleider.' Het familiegevoel duikt vaak op: Willem-Alexander verdedigt zijn nerveuze moeder tijdens de persconferentie in Santiago: 'Ja, nu is het wel duidelijk', zegt hij als zij een zoveelste vraag heeft gehad over nicht Margarita. En Maxima haast zich te zeggen op een vraag dat zij het zo fijn vindt 'met mijn familie hier te zijn'. Als de Oranjes de Maanvallei in de Chileense woestijn bezoeken, lijken ze warempel net een gewoon gezin. 'Kom maar, mam', roept Willem-Alexander als hij net met Maxima een zandduin is opgeklommen naar zijn moeder die halverwege is. De koningin vermoedt zand bij haar lenzen en leegt haar schoenen. Zij maakt kiekjes van de kinderen en gearmd gaan ze later met zijn drieën op de plaat. 'Het draait om de koningin', waarschuwde een hofdignitaris deze dagen. Soms even niet. Zoals toen de koningin in Santiago het stadhuis uit kwam en het publiek 'Maxima' scandeerde. Royaal deed de majesteit een pas opzij zodat haar schoondochter een applaus kon ontvangen. Ondanks de glamour en uitstraling van Maxima is opmerkelijk hoe de koningin het natuurlijk centrum van aandacht blijft. Zij straalt aristocratie en macht uit, dat wordt versterkt door het protocol. Maxima en de kroonprins lopen steeds minstens een pas achter de koningin en zullen nooit het vertrek later binnenkomen of eerder verlaten. De dames verkleden zich minstens driemaal per dag, altijd zijn de robes van de prinses qua kleur afgestemd op die van Beatrix. En Maxima draagt veel enorme hoeden zodat zij zelf onzichtbaar blijft. Willem-Alexander is in dit trio degene met de meest ter zake doende vragen, maar hij lijkt flets in de aanwezigheid van twee sterke vrouwen. Hij is de loving boy, trots op 'zijn' prinses en beschermend voor zijn moeder. En op deze reis nauwelijks meer dan dat.

Wat bewondert Brazilië in Nederland? De tafelrede maandag van president Luis Inacio Lula da Silva ter gelegenheid van het staatsbezoek van koningin Beatrix geeft enkele clous. Lula noemde: het geloof in en de inzet voor een verenigd Europa en internationale instellingen, het expansievermogen van de economie, de tolerantie, het respect voor democratie en mensenrechten en de solidariteit met armen. Vervolgens constateerde de Braziliaanse president dat Nederlandse bedrijven goede zaken doen met Brazilië. En aangezien een en een twee is, kwam de president met een oproep aan deze ontelbare bedrijven om een bijdrage te leveren aan zijn sociale plannen, waarvan Fome Zero (Nul Honger) de bekendste is.

Het opmerkelijkste van de tafelrede van koningin Beatrix? Dat de koningin Brazilië 'grote en ingrijpende veranderingen' op sociaal terrein gunt.